

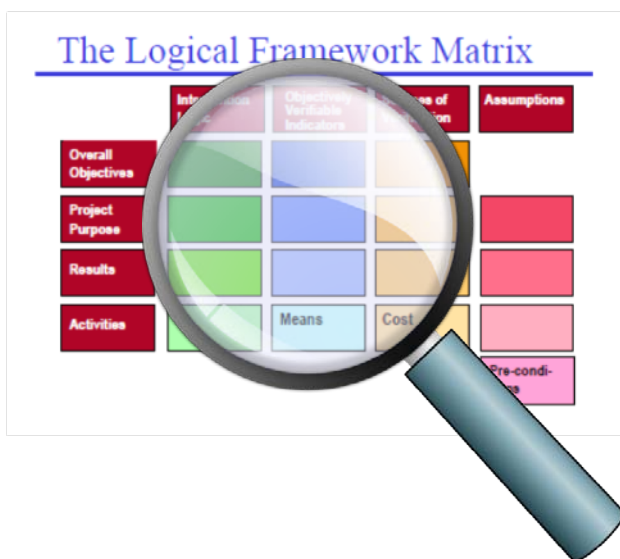

JEDINICA ZA DONATORSKU KOORDINACIJU, FINANSIJE, NADZOR I EVALUACIJU

IZVJEŠTAJ O EVALUACIJI

projekta

Transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH

Decembar 2012.

PODACI O PROJEKTU

Broj Ugovora:	01-07-258-69/10
Broj Aneksa Ugovora:	04-07-2-53-40/11 (aneks) i 04-07-2-53-49/11 (aneks II)
Naziv projekta:	Transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH
Implementator:	ZAMM media CONSULTING d.o.o. Sarajevo
Datum početka:	08.12.2010. godine
Trajanje ugovora:	10 mjeseci
Datum završetka:	08.10.2011. godine
Vrijeme produženja:	4 mjeseca (2 + 2 mjeseca)
Izmijenjeni datum završetka:	07.02.2012. godine
Status projekta:	Završen

FINANSIJSKI PODACI

Tabela 1 - Pregled budžeta:

UGOVORENI BUDŽET u KM				395.552,50
UTROŠENA SREDSTVA u KM				394.201,08
UTROŠENA SREDSTVA u %				99,6 %
	planirano	utrošeno	%	
<i>Radni dani ključnog eksperta</i>	150	150	100 %	
<i>Radni dani kratkoročnih eksperata</i>	300	300	100 %	
UKUPNO	450	450	100 %	
<i>Troškovi dnevnica ključnog eksperta</i>	219.375,00	219.375,00	100 %	
<i>Troškovi dnevnica kratkoročnih eksperata</i>	140.400,00	140.400,00	100 %	
<i>Vanredni troškovi</i>	35.977,50	34.426,08	95,7 %	
UKUPNO	395.752,50	394.201,08	99,6 %	

1. SAŽETAK

Ovaj izvještaj namijenjen je finansijerima projekta, ugovornom i nadzornom organu, te izvršiocu ugovora. Cilj je da se procijeni uspješnost implementacije projekta nakon njegovog završetka, da se utvrdi njegova svrsishodnost, te implikacije projektnih aktivnosti na ostvarenje projektnog cilja slijedeći interventnu logiku, kao i opravdanost utroška sredstava. Evaluacija je esencijalna za izvlačenje naučenih lekcija na osnovu iskustava iz procesa implementacije projekta, te korištenju istih u procesu planiranja drugih projekata.

Evaluacija je zasnovana na Smjernicama za monitoring i evaluaciju projekata koji se finansiraju iz Fonda za reformu javne uprave (Fond za RJU), koje je usvojio Upravni odbor Fonda (UO FRJU). Ona treba da dá ocjenu kvalitete projektne dokumentacije, efikasnosti i efektivnosti implementacije, uticaja i projektne održivosti. U cilju davanja što realnije ocjene pomenutih kriterija, obavljani su intervjui s predstavnicima izvršioca ugovora, ugovornog organa i korisnika.

Može se reći da je svrha ovog projekta ostvarena. Znanje i vještine državnih službenika koji su uključeni u zakonodavne aktivnosti u oblasti transpozicije zakonodavstva EU u domaći pravni okvir su unaprijeđene. Izvještajem o napretku BiH za 2012. godinu konstatovan je određeni napredak u jačanju administrativnih kapaciteta za pravnu harmonizaciju i provedbu *acquis*-a. U razgovorima s korisnicima projekta, predstavnicima ključnih institucija u segmentu harmonizacije zakonodavstva, istaknuto je da je ovim projektom unaprijeđen proces harmonizacije domaće legislative s legislativom EU. Ipak, stepen tog unapređenja je nemoguće odrediti bez detaljne analize koja bi zahtijevala značajne resurse, čime bi ova evaluacija prevazišla obim predviđen Smjernicama. Stoga je evaluacija prvenstveno bazirana na već pomenutim ocjenama korisnika. Jedan od projektnih rezultata je Zbirka materijala sa održanih obuka, koju korisnici koriste u svojim redvnim poslovima, a posebno oni službenici koji se rjeđe ili tek susreću s ovom problematikom. Pored ove Zbirke korisnici koji više rade na poslovima usklađivanja koriste i Priručnik Direkcije za evropske integracije. Uz ovaj Priručnik, održivost projektnih rezultata nije upitna.

Korisnici projekta također su istakli da u narednom periodu otežavajući faktor u procesu harmonizacije zakonodavstva neće predstavljati obučenosť državnih službenika, već neadekvatni i neažurirani prevodi EU legislative.

2. PROJEKT SINOPSIS

DOPRINOS OBLASTI/AP1: Ovaj projekt pokriva reformsku oblast Izrada politika i koordinacijski kapaciteti iz Akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH. Konkretnije, odnosi se na reformske mjere iz dijela IP.3.4 Poboljšanje provjere usklađenosti s propisima (EU *acquis*).

CILJ: Cilj projekta je unaprijediti proces harmonizacije domaće legislative sa legislativom EU, čime će se ubrzati proces približavanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji te doprinijeti približavanju Bosne i Hercegovine jedinstvenom evropskom upravnom prostoru.

SVRHA: Svrha projekta je unaprijediti znanja i vještine državnih službenika koji su uključeni u zakonodavne aktivnosti u oblasti transpozicije zakonodavstva EU u domaći pravni sistem. Ovaj projekat treba da putem radionica, seminara, kurseva i neposredne obuke na radnom

mjestu omogući državnim službenicima da usvoje potrebna znanja i da ovladaju potrebnim vještinama kako bi bili u stanju da odgovore zahtjevima procesa transpozicije zakonodavstva u rasponu od prevođenja legislative do formuliranja politika djelovanja i uklapanja pojedinih zakonskih rješenja u optimalni okvir.

REZULTATI:

- Unaprijeđeno znanje službenika zaduženih za transpoziciju zakonodavstva u svojim institucijama na državnom, entitetskim i nivou Brčko distrikta u pogledu metoda i načina transpozicije EU zakonodavstva uključujući i pitanja razvoja politika i utjecaja određenih zakonskih rješenja na relevantna pitanja koja reguliraju.
- Unaprijeđeno znanje učesnika seminara u pogledu davanja ocjene usklađenosti i svim pitanjima koja su relevantna za izradu nacrtu zakona.
- Unaprijeđeno znanje polaznika u pogledu razumijevanja EU zakonodavstva. Državni službenici zaduženi za pitanja transpozicije zakonodavstva dobit će sve potrebne inpute i relevantna znanja vezana za pravnu harmonizaciju.
- Unaprijeđeno znanje državnih službenika vezano za metodologiju i načine prevođenja legislative.

LOKACIJA: Bosna i Hercegovina (Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine).

KORISNICI: 1. Državni službenici uključeni u zakonodavne aktivnosti u institucijama na državnom nivou, nivou Federacije BiH, nivou Republike Srpske i institucijama Vlade Brčko Distrikta BiH; 2. Članovi radnih grupa za evropske integracije;

IZVOR SREDSTAVA: Projekt je u cjelosti finansiran iz sredstava Fonda za Reformu javne uprave.

3. OKVIR EVALUACIJE

Evaluacija projekta obavljena je u novembru 2012. godine, a odnosi se na period implementacije projekta od 8. decembra 2010. do 7. februara 2012. ali i period po završetku implementacije, kroz informacije o projektnom uticaju i njegovoj održivosti. Razmotrena je sva raspoloživa projektna dokumentacija (Ugovor, Projektni zadatak, Početni izvještaj, periodični izvještaji i Završni izvještaj implementatora, sa svim aneksima, te ostali materijali nastali kroz projekt). Pored toga obavljani su intervjui s predstavnikom implementatora, Ugovornog organa i članovima Nadzornog i/ili Implementacionog tima s državnog, entitetskih i distrikt nivoa vlasti u BiH. Ukupno je intervjuirano 10 osoba, a lista sagovornika je u aneksu 1 ovog izvještaja.

Ovaj izvještaj namijenjen je donosiocima odluka, finansijerima, te predlagačima i izvođačima projekta. Cilj je da svi pomenuti akteri budu upoznati sa problemima i poteškoćama koje su uočene kroz evaluaciju i da reaguju u skladu sa predloženim preporukama. Pored toga, cilj je da se ocijeni opšta korist koju građani u Bosni i Hercegovini imaju ili će imati realizacijom ovog projekta.

4. REZULTATI EVALUACIJE

a. Kvalitet projektne dokumentacije

Prema podacima koji su prikupljeni tokom evaluacije kroz razgovore sa korisnicima, evidentno je da je postojala velika potreba na svim administrativnim nivoima za ovakvom vrstom obuka.

Kvalitet projektne dokumentacije nije na zadovoljavajućem nivou, posebno u dijelu koji se odnosi na projektne rezultate, aktivnosti i indikatore, ali i u dijelu koji opisuje ulogu Direkcije za evropske integracije i njenih predstavnika u Implementacionom timu. Na način na koji je to navedeno u Projektnom zadatku, Direkciji za evropske integracije je definisana odgovornost za provedbu projekta ali ne i adekvatan mehanizam za upravljanje projektom koji bi bio u skladu s definisanim odgovornošću.

Logički okvir projekta je blagovremeno pripremljen (u fazi pripreme projektnog prijedloga), ali njegov kvalitet kao i kvalitet projektnog zadatka jasno ukazuje da je na ovom polju potrebno jačati kapacitete za pripremu projekata. Iako je bilo neophodno u početnoj fazi realizacije projekta ažurirati logički okvir to nije urađeno. Način na koji su projektne rezultate u logičkom okviru opisani ne odgovara načinu opisivanja rezultata prema usvojenoj metodologiji pripreme logičkog okvira. Također, indikatori koji su navedeni u logičkom okviru nisu u skladu sa SMART¹ principom, čime je bitno otežan proces evaluacije.

b. Efikasnost implementacije

b. 1 Ocjena rada implementatora:

Angažovanost vođe projektnog tima je bila na zadovoljavajućem nivou. Administrativno-tehnički kapaciteti bili su dovoljni za potrebe projekta. Angažovani eksperti su od strane većine korisnika ocijenjeni kao kvalitetni i adekvatni. Izvještavanje je u skladu s procedurama i zahtijevanim kvalitetom, te nije bilo bitnijih primjedbi na isto. Također, treba istaći i spremnost implementatora na kompromis i orijentaciju na postizanje projektnih rezultata. U prilog ovome ide i činjenica da su uzeti u obzir komentari i sugestije predstavnika Direkcije za evropske integracije u fazi pripreme ali i fazi korigovanja Priručnika koji je u konačnici štampan i distribuiran kao Zbirka materijala.

b. 2 Projektni partneri i korisnici:

Direkcija za evropske integracije prepoznata je kao ključni partner projekta i od samog početka je kroz rad Nadzornog tima učestvovala u iniciranju projekta, dok su na razradi projektne ideje aktivno učestvovali svi članovi NT-a. Ovim je osiguran osjećaj vlasništva nad projektom što je uveliko doprinijelo da se u trenucima neslaganja po nekim pitanjima pronađu kompromisna rješenja kako bi projekt bio uspješno realizovan i postignuti projektni rezultati.

Postojali su određeni problemi u komunikaciji, prije svega unutar Implementacionog tima, a u konačnici su imali određenog uticaja na ostvarenje projektnih rezultata. Naime, zbog osporavanja kvaliteta izlaznog materijala koji je ponuđen u vidu Priručnika za transponiranje, predstavnici Direkcije za evropske integracije su insistirali da se pomenuti materijal ne može prihvatiti kao Priručnik, što je jedan od planiranih izlaznih rezultata projekta, već kao Zbirka materijala sa obuka, što je u konačnici prihvaćeno od strane Ugovornog organa, Implementatora, Implementacionog i Nadzornog tima.

b. 3 Implementacija aktivnosti:

¹ SMART – akronim kojim se definišu sljedeće karakteristike indikatora: S = Specific (Specifičan/konkretan), M = Measurable (Mjerljiv), A = Achievable (Dostižan), R = Realistic (Realističan), T = Time-bound (Vremenski određen)

Planirane aktivnosti	Planirani (da/ne)	Postignuti (da/ne)	Komentar
A1 Izrada plana i programa obuke koja odgovara zahtjevima postavljenim u općem cilju i svrsi projekta	da	da	Izrađen je plan i program obuke kojim su tematske oblasti iz Projektnog zadatka podijeljene u tri sesije. Okvirno je utvrđen broj grupa po nivoima uprave i broj polaznika obuke u grupama. Planom je utvrđen program obuke sa temama i brojem časova, raspored odvijanja nastave u toku jednog radnog dana te mjesta gdje će se vršiti obuka. Pored toga pripremljen je i Obrazac za samoprocjenu znanja učesnika Seminara. Kroz odgovore na pitanja sadržana u ovom obrascu dobio se uvid u predznanje polaznika obuke o pravnim propisima EU, njihovom primjenom i transponiranjem prava EU, a što je bila osnova za formiranje grupa polaznika obuke.
A2 Formiranje grupa polaznika obuke po nivoima uprave	da	da	Uz permanentnu saradnju sa institucijama nadležnim za davanje saglasnosti na konačne liste polaznika formirane su 22 grupe polaznika obuke.
A3 Utvrđivanje metodologije izvođenja nastave i priprema materijala za obuku	da	da	Na samom početku realizacije ove aktivnosti održan je radni sastanak eksperata angažovanih na projektu gdje su usvojene smjernice za izradu metodologije izvođenja nastave te izradu priručnika i drugih edukativnih materijala u kojima će biti obrađene sve tematske cjeline koje se trebaju prezentirati polaznicima obuke. Metodologijom izvođenja nastave za svaku temu je utvrđen okvirni sadržaj materije koja će se obrađivati unutar teme sa kraćim opisom. Utvrđen je broj časova za svaku temu kao i nastavne metode koje će se primjeniti kroz predavanja. Kompletna metodologija izvođenja nastave predstavljena je u Drugom kvartalnom izvještaju.
A4 Izvođenje nastave u sklopu utvrđenih termina obuke po nivoima uprave	da	da	Kroz realizaciju ove aktivnosti ukupno je obučeno 348 državnih službenika sa sva četiri administrativna nivoa u BiH. Urađene su periodične i završna evaluacija obuke, kao i periodične provjere znanja polaznika. Pored toga, realizovana je mentorska podrška polaznicima obuke. Mentorska podrška je provedena kroz posjetu odabranim polaznicima obuke na radnom mjestu. Izrađena je publikacija „Transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH – zbirka materijala sa obuke“. Projektnim zadatkom i Početnim izvještajem je bilo predviđeno da će navedena publikacija nositi naziv „Praktični priručnik za transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH“. Međutim, u toku aktivnosti oko konačnog odobravanja publikacije od strane članova Implementacijskog i Nadzornog tima, članovi tih timova sa državnog nivoa ispred Direkcije za evropske integracije, zatražili su da se obave dodatne konsultacije o nazivu publikacije. Rezultat ovoga su dva aneksa Ugovora kojim je trajanje projekta produženo dva puta po dva mjeseca. Dogovor je postignut tokom drugog produženja trajanja projekta. Iako je projektom bilo predviđeno da se izradi priručnik, zbog nezadovoljstva

			pojedinih člana IT-a i NT-a kvalitetom dokumenta koji je pripremljen, postignut je kompromis pa je materijal nazvan Zbirka materijala s obuke. Iz ovog proizilazi da kvalitet projektne isporuke nije u potpunosti u skladu s planiranim.
A5 Testiranje stečenih znanja i priprema certifikata za uspješne polaznike	da	da	Kroz ovu aktivnost izvršena je završna provjera znanja polaznika obuke koja je provedena pisanim testom od 20 pitanja. Realizovana je i završna evaluacija obuke. Dodijeljeni su certifikati uspješnim polaznicima obuke. U sklopu ove aktivnosti realizirano je studijsko putovanje u Republiku Sloveniju. U sklopu putovanja posjećene su Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodavstvo, Ministarstvo za okoliš i prostor, Ministarstvo za javnu upravu i Institut za upravno pravo. Na samom završetku projekta planirano je organizovanje završne konferencije s prezentacijom rezultata koji su ostvareni kroz realizaciju projekta. Završna konferencija je prvobitno bila planirana za 7.10.2011. god. ali je, zbog neimplementiranja svih projektnih aktivnosti i produženja ugovornog perioda te zbog stanja prirodne nesreće izazvane snježnim padavinama, prolongirana i održana je 29.02.2012. godine.

b. 4 Utrošak sredstava²:

Sredstva su utrošena u skladu s planom i nisu uočena odstupanja. Od planiranih radnih dana eksperata utrošeno je svih 450, a od planiranog iznosa vanrednih/pratećih troškova utrošeno je više od 95%, čime je ugovoreni iznos sredstava skoro u potpunosti utrošen.

Projektom zadatkom nije bila predviđena studijska posjeta, ali je uz početni izvještaj, u dogovoru s rukovodiocem projekta iz Ureda koordinatora, predložena od strane Implementatora u okviru 5. aktivnosti. Upravni odbor Fonda za RJU dao je saglasnost na ovu izmjenu projektnih aktivnosti. Ipak, ne postoji jasna poveznica između projektnih rezultata i aktivnosti organizovanja studijske posjete, pogotovo jer nije jasan kriterij odabira učesnika studijske posjete, osim što je evidentno da je riječ o članovima Implementacionog i Nadzornog tima. Kako logički okvir nije ažuriran u skladu s Početnim izvještajem projekta, ne postoje podaci o ovoj studijskoj posjeti u logičkom okviru.

b. 5 Efektivnost projekta

U ovom dijelu izvještaja opisana su postignuća po pitanju planiranih rezultata u okviru ovog projekta. Navedeni rezultati preuzeti su iz početnog izvještaja.

Planirani rezultati		Opis postignuća
R1	Unaprijeđeno znanje službenika zaduženih za transpoziciju zakonodavstva u svojim institucijama na državnom, entitetskim i nivou Brčko distrikta u pogledu metoda i načina transpozicije EU zakonodavstva uključujući i pitanja razvoja politika i utjecaja određenih	U cilju postizanja rezultata realizovane su aktivnosti predstavljene projektom. Planirani rezultati su ostvareni motiviranjem korisnika da disciplinirano učestvuju u programima obuke i redovno pohađaju sate obuke, zainteresovanošću kandidata koji su uspješno okončali obuku da nastave svoju karijeru u organima državne uprave, sposobnostima i kompetentnošću izabranog izvođača obuke da osigura kvalitetan prenos znanja i vještina relevantnih za transponiranje EU

² Za detaljnije informacije o utrošku sredstava vidi Tabelu 1 ovog izvještaja.

	zakonskih rješenja na relevantna pitanja koja reguliraju.	zakonodavstva u pravni sistem Bosne i Hercegovine. Rezultat je potvrđen testiranjem u posljednjoj fazi.
R2	Unaprijeđeno znanje učesnika seminara u pogledu davanja ocjene usklađenosti i svim pitanjima koja su relevantna za izradu nacrtu zakona.	Metodologija rada predavača imala je za cilj što efikasniji prenos znanja i iskustva sa predavača na učesnike seminara. U tom pogledu posebna pažnja posvećena je razvijanju individualnih sposobnosti učesnika po pitanju ocjenjivanja usklađenosti i pitanja relevantnih za izradu nacrtu zakona kao temelja za transponiranje. Rezultat je potvrđen testiranjem u posljednjoj fazi projekta.
R3	Unaprijeđeno znanje polaznika u pogledu razumijevanja EU zakonodavstva. Državni službenici zaduženi za pitanja transpozicije zakonodavstva dobit će sve potrebne inpute i relevantna znanja vezana za pravnu harmonizaciju.	Glavni ekspert je u saradnji sa Ugovornim organom u inicijalnim aktivnostima projekta razvio plan koji je kao cilj imao prenos svih relevantnih podataka s predavača na državne službenike. Osim praktičnih primjera i savjeta, državni službenici imali su priliku postavljati pitanja i tražiti dodatna pojašnjenja, te e-mailom komunicirati s predavačima u svakom trenutku, da bi u budućnosti bili u stanju efikasno učestvovati u procesu harmonizacije zakonodavstva BiH sa acquis EU.
R4	Unaprijeđeno znanje državnih službenika vezano za metodologiju i načine prevođenja legislative.	Prevođenje legislative zahtjeva multi-disciplinarn pristup i u pravilu predstavlja radnju u kojoj sudjeluju prevodioci, pravni eksperti i stručnjaci iz predmetne oblasti. Kao najkompleksniji zadatak u transponiranju zakonodavstva ovaj segment zahtijeva stalnu pažnju i koordinaciju i potrebno je razmotriti mogućnost nastavka edukacije u ovom smjeru. Rezultat je potvrđen u posljednjoj fazi projekta.

c. Uticaj

Imajući u vidu da na povećanje stepena harmonizacije zakonodavstva utiče više faktora, veoma je teško izdvojiti i izmjeriti isključivi doprinos ovog projekta procesu harmonizacije.

Prema dostupnim podacima veoma je teško bez detaljne analize, koja bi iziskivala značajne resurse, konstatovati da je u odnosu na neki raniji period ostvaren veći broj ili kvalitet harmonizovane legislative. Međusobna uporedivost broja usvojene legislative u različitim vremenskim periodima je upitna, posebno ako se ima u vidu da proces izmjene, odnosno dopune zakona može trajati i značajno dug vremenski period, a varira od zakona do zakona. Ipak, u razgovoru s korisnicima, predstavnicima institucija nadležnih za harmonizaciju legislative, jasno i nedvosmisleno je istaknuto da je ostvaren napredak i unapređenje po ovom pitanju.

Kroz ovaj projekt obuku je pohađalo ukupno 348 državnih službenika (polaganju pristupilo 271), a evaluacija je pokazala da su polaznici obuka zadovoljni i da je njihovo znanje u ovom segmentu unaprijeđeno. Štampano je 500 primjeraka Zbirke materijala s obuke, koju po potrebi koriste službenici koji se u svojim redovnim poslovima susreću s harmoniziranjem zakonodavstva. Ova Zbirka je posebno značajna onim državnim službenicima koji tek počinju da se bave ovim poslom, ali i drugim koji se rjeđe susreću s tom problematikom.

Ovim projektom ispunjene su reformske mjere iz Akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH u oblasti Izrada politika i koordinacijski kapaciteti u dijelu IP.3.4 Poboljšanje provjere usklađenosti s propisima (EU *acquis*).

Pored toga, Izvještajem o napretku BiH³ u 2012. godini konstatovano je da je ostvaren mali napredak u jačanju administrativnih kapaciteta za pravnu harmonizaciju i provedbu *acquis*-a, za razliku od većine drugih oblasti, čime ovaj napredak bitno dobija na značaju.

d. Održivost

Održivost projektnih rezultata osigurana je kroz Zbirku materijala sa obuka koja je u redovnoj upotrebi od strane državnih službenika koji se bave poslovima harmonizacije zakonodavstva. Pored toga, obuke koje su prošli državni službenici također u određenom smislu garantuju održivost projektnih rezultata. Ova održivost je uslovljena fluktuacijom državnih službenika, odnosno mogućnošću promjene radnog mjesta službenika koji je prošao obuku, čime održivost u tom slučaju postaje upitna. Jasno je da faktor fluktuacije ne može imati relativno veliki uticaj na održivost rezultata po ovom pitanju. Dodatne redovne obuke državnih službenika u ovoj oblasti osigurava Direkcija za evropske integracije BiH, koja u svojim godišnjim planovima ima zastupljene obuke iz oblasti usklađivanja zakonodavstva BiH sa zakonodavstvom EU.

Institucionalna održivost postoji kroz Odluke⁴ kojim je osigurano sistemsko usklađivanje i praćenje procesa usklađivanja domaćih pravnih propisa sa legislativom EU. Pored toga, usklađivanje zakonodavstva ugrađeno je u opise radnih mjesta službenika koji se bave ovim poslovima u nadležnim institucijama.

Nedostatak prevoda *Acquis communautaire*-a predstavlja značajnu prepreku procesu usklađivanja zakonodavstva. Postojeći prevodi kojim Bosna i Hercegovina raspolaže nisu dovoljni, a u nekim slučajevima nisu adekvatni ili su zastarjeli. U narednom periodu će ova problematika predstavljati vrlo značajan izazov koji može bitno usporiti proces usklađivanja.

Prema već pomenutom Izvještaju o napretku za 2012. godinu, ostvaren je određeni napredak po pitanju usvajanja zakonodavstva iz oblasti EU. Kašnjenje s formiranjem Vijeća ministara BiH i neslaganja među strankama unutar vladajuće koalicije otežalo je zakonodavni proces na državnom nivou. Dalje, potrebno je unaprijediti saradnju između entitetskih parlamenata, Parlamentarne skupštine BiH i Vijeća ministara BiH kako bi se osiguralo koordinirano i harmonizirano usklađivanje sa zakonodavstvom EU na cijeloj teritoriji BiH.

5. ZAKLJUČCI

Obzirom da je većina korisnika iskazala zadovoljstvo, kako održanim obukama tako i materijalom koji je pripremljen i distribuiran kroz ovaj projekt, generalna ocjena je da je projekt relativno uspješno realizovan te da je ispunio svoju svrhu. Priručnik nije isporučen u formi u kojoj je predviđeno, već je isporučena Zbirka materijala sa obuka, obzirom da su predstavnici DEI insistirali na tome da ponuđeni dokument kvalitetom ne zadovoljava planirano i da se ne može smatrati priručnikom već samo zbirkom materijala. U praksi,

³ Izvještaj o napretku Bosne i Hercegovine u 2012 - radni dokument osoblja komisije od 10.10.2012. godine (prilog uz saopštenje Komisije Evropskom Parlamentu i Vijeću)

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2012/package/ba_rapport_2012_en.pdf

⁴ Odluka o instrumentima za usklađivanje sa pravnom stečevinom EU (Službeni glasnik BiH br. 23/11), Odluka o postupku usklađivanja zakonodavstva Republike Srpske sa pravnom tekovinom EU u pravnim aktima Savjeta Evrope (Službeni glasnik RS, broj 46/11), Odluka o procedurama u postupku usklađivanja propisa BD BiH sa EU *Acquis* (Službeni glasnik BD BiH br. 25/09)

pomenuta Zbirka je u upotrebi zajedno sa Priručnikom koji je publikovala Direkcija za evropske integracije još 2005. godine.

Održivost projektnih rezultata je osigurana, ali time je stvoren tek jedan od preduslova u procesu harmonizacije. Kako bi se u narednom periodu načinio korak dalje u procesu unapređenja harmonizacije domaćeg zakonodavstva s EU legislativom, potrebno je više pažnje posvetiti rješavanju problema neadekvatnih i neažuriranih prevoda Acquis-a, kao i koordiniranom usklađivanju na cijeloj teritoriji BiH.

6. PREPORUKE

- **Ojačati kapacitete za pripremu i vođenje projekata u Uredu koordinatora za RJU**
- Kroz druge slične projekte osigurati da se službenici koji rade na poslovima harmoniziranja zakonodavstva kontinuirano obučavaju u ovoj oblasti

7. NAUČENE LEKCIJE

Jedna od Ugovornih obaveza Implementatora u ovom projektu bila je osiguranje nezavisnog šestomjesečnog monitoringa projekta.

Na tržištu usluga u BiH ne postoji ponuda koja bi osigurala kvalitet kroz konkurenciju u segmentu monitoringa projekata, tako da postoji opravdan rizik kada je u pitanju kvalitet eksternog monitoringa, odnosno vrlo je vjerovatno da će biti neujednačen od projekta do projekta. Nezavisnost monitoringa treba da osigura objektivnost informacija kako u samom procesu prikupljanja tako i u procesu obrade i prezentovanja istih. Primjer neprofesionalnog monitoringa je situacija s ovog projekta kada je angažovani monitor radio intervju s korisnicima u prisustvu predstavnika implementatora. Veoma je važno da angažovani monitor u cilju prikupljanja što objektivnijih informacija obavi razgovore s korisnicima, a da pri tome obezbijedi adekvatan ambijent za otvoren razgovor. To podrazumijeva potpuno neometan razgovor bez prisustva predstavnika Implementatora ili drugih učesnika u projektu. Informacije koje monitoring tim dobije na ovaj način, po pitanju obima, kvaliteta i tačnosti se bitno mogu razlikovati od informacija do kojih bi došao u situaciji kada uslovi za otvoren razgovor nisu osigurani. Pomenute činjenice jasno ukazuju na to da opcija angažovanja monitora od strane Implementatora nije adekvatan izbor, posebno kada se ima na umu da u ovakvim slučajevima ne postoji uspostavljen sistem kontrole kvaliteta monitoring izvještaja. U Uredu koordinatora za RJU u okviru Jedinice za donatorsku koordinaciju, finansije, nadzor i evaluaciju osigurani su kapaciteti za monitoring i evaluaciju čime su stvoreni uslovi za redovan i po kvalitetu ujednačen monitoring projekata. Monitoring i evaluacija rade se na osnovu Smjernica za monitoring i evaluaciju projekata koje je odobrio UO Fonda za RJU, a kojim je uspostavljen i sistem kontrole kvaliteta procesa monitoringa i evaluacije.

Stoga, prilikom buduće pripreme projekata treba se oslanjati na nezavisni monitoring Ugovornog organa, umjesto na eksterni monitoring kojeg osigurava Implementator. U prilog ovome ide i zaključak s 25. sjednice UO Fonda za RJU kojim se preporučuje Uredu koordinatora da se za buduće projekte u projektnom zadatku ne predviđa mogućnost da monitoring i finansijsku reviziju projekta ugovara implementator projekta.

Kako je kvalitet ostvarenih projektnih rezultata u direktnoj korelaciji sa kvalitetom projektne dokumentacije, potrebno je više pažnje posvetiti pripremi i razvoju projekta. Kvalitetno pripremljen projektni zadatak je preduslov za stvaranje pozitivnih promjena do kojih treba da dovede realizacija nekog projekta. S tim u vezi, neophodno je već u fazi pripreme projekta voditi računa ne samo o efikasnoj već i o efektivnoj implementaciji, što podrazumijeva

definisane indikatore koji će poslužiti kao alat za mjerenje postignutih rezultata i efekata provedenih projektnih aktivnosti. Stoga je veoma bitno osigurati obučene rukovodioce projekata u Uredu koordinatora za reformu javne uprave, ali i ostale aktere koji su uključeni u pripremu i nadzor nad provedbom projekata (Nadzorni/Implementacioni tim⁵)

Do sada su prilikom evaluacije projekata u praksi bile uvažavane preporuke rukovodioca projekta po pitanju izbora sagovornika iz nadzornog/implementacionog tima. Uočeno je da se rukovodiocu projekta ovim ostavlja prostor da kroz uticaj na izbor sagovornika direktno utiče na mišljenje evaluatora o realizaciji projekta. Preporuka je da evaluatori, u cilju pribavljanja sveobuhvatnih informacija o svim aspektima projekta, prilikom evaluacije projekata (posebno onih čija realizacija se nije odvijala u skladu s planom - npr. projekti sa produženjem trajanja) obavezno obavljaju razgovore sa svim članovima pomenutih timova. Ovim će se rizik uticanja na mišljenje evaluatora svesti na minimum.

Lista Aneksa

1. *Lista sagovornika/obavljenih intervjua*
2. *Budžetska struktura projekta*

Datumi posjeta evaluatora: Od 1.11. do 5.12.2012.

Intervjui obavljeni sa: pogledati listu sagovornika u aneksu.

Datum izvještaja: 17.12.2012.

⁵ U skladu sa Zajedničkom platformom o principima i načinu implementacije Akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH

Prilog 1

Lista sagovornika/obavljenih intervjuja

Rb	Ime i prezime	Pozicija, sektor	Institucija	Mjesto	Datum	Sastanak održan (da/ne)
1.	Nedžib Delić	Voditelj projekta, Stručni savjetnik za reformu oblasti SPKIP	Ured koordinatora za RJU	Sarajevo	01.11.2012.	da
2.	Srđan Mikić	Član NT-a	Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	Sarajevo	16.11.2012.	da
3.	Minela Alibegović	Član IT-a				
4.	Jelica Vidović	Član NT-a	Zakonodavna kancelarija Brčko distrikta BiH	Brčko	19.11.2012.	da
5.	Majda Mustedanović	Član IT-a				
6.	Dženana Živalj	Član IT-a	Direkcija za evropske integracije	Sarajevo	22.11.2012.	da
7.	Milena Simović	Član NT-a	Republički sekretarijat za zakonodavstvo	Banja Luka	27.11.2012.	da
8.	Dragan Popadić	Član IT-a				da

Izveštaj o evaluaciji za projekt: Transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH

9.	Radmila Dragišić	Član IT-a	Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju	Banja Luka	27.11.2012.	da
10.	Muamer Muftić	Direktor	Zamm Media d.o.o.	Sarajevo	5.12.2012.	da

Prilog 2 - Budžetska struktura projekta

Pregled troškova po ekspertima

Stavka	Broj	Procijenjen broj radnih dana	Jedinična cijana KM	Iznos bez PDV-a	Iznos sa PDV-om
A. Honorari					
1. Ključni ekspert	1				
Ključni ekspert – vođa tima	1	150	1.250,00	187.500,00	219.375,00
2. Kratkoročni eksperti	6	300			
Kratkoročni ekspert 1	1	69	400	27.600,00	32.292,00
Kratkoročni ekspert 2	1	69	400	27.600,00	32.292,00
Kratkoročni ekspert 3	1	69	400	27.600,00	32.292,00
Kratkoročni ekspert 4	1	31	400	12.400,00	14.508,00
Kratkoročni ekspert 5	1	31	400	12.400,00	14.508,00
Kratkoročni ekspert 6	1	31	400	12.400,00	14.508,00
				307.500,00	359.775,00*

*Napomena: Ovo su redovni troškovi, vanredni troškovi su dati u posebnoj tabeli

Prikaz pregleda troškova po aktivnostima

Opis	Aktivnost	Indikativna budžetska sredstva	Broj radnih dana	Iznos KM
Specifične aktivnosti				
Izrada plana i programa obuke koja odgovara zahtjevima postavljenim u općem cilju i svrsi projekta.	A1.	17%	48	56.700,00
Formiranje grupa polaznika obuke po nivoima uprave	A2.	10%	45	33.300,00
Utvrdjivanje metodologije izvođenja nastave i priprema materijala za obuku	A3.	10%	37	33.500,00
Izvođenje nastave u sklopu utvrđenih termina obuke po nivoima uprave	A4.	51%	235	140.750,00
Testiranje stečenih znanja i priprema certifikata za uspješne polaznike	A5.	12%	55	43.250,00
			450	307.500,00

Napomena: Ovo su redovni troškovi, vanredni troškovi su dati u posebnoj tabeli

Vanredni troškovi

Opis usluga	Predviđeni iznos u KM (približno)
Tehnički troškovi organiziranja početne i završne konferencije/skupa s ciljem prezentacije projekta i projektnih rezultata, putni troškovi dnevnice i korisnika projekta	6.000,00
Troškovi promotivnih aktivnosti koji osiguravaju "vidljivost" projekta u toku njegovog realiziranja (uključujući pripremu elektronskih i multimedijalnih prezentacija, pripreme informacija i podataka za web-site i medije, izradu različitih vrsta statistika i slično)	4.000,00
Troškovi studijskog putovanja (avion,hoteli,dnevnice korisnika) Slovenija	15.750,00
Štampanje priručnika	5.000,00
Ukupno	30.750,00